

Плетений колосок

Енн Тайлер

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Наталі Лазаревич

© Видавничий дім «Фабула». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Розділ 1

Це було у травні 2010 року, коли старе табло на вокзалі Філадельфії ще не замінили на цифрове. Серена Дрю стояла прямо перед ним і видивлялася, куди подадуть потяг на Балтимор. Чому тут так пізно пишуть колію? У Балтиморі повідомляють заздалегідь.

Поруч стояв її хлопець, але він був спокійніший: лише раз кинув оком на табло, а тепер утупився у телефон. Він похитав головою, глянувши на якесь повідомлення, і перейшов до наступного.

Вони вдвох щойно побували на недільному обіді вдома у батьків Джеймса. Це вперше Серена зустрілася з ними. Два тижні перед тим вона нервувала, продумувала одяг (нарешті обрала джинси і водолазку — рекомендоване вбрання для студентів — щоб бути природною) і теми розмов. Але все минуло досить добре, на її думку. Його батьки сердечно привіталися з нею та одразу ж попросили називати їх «Джордж» і «Дора», а мати виявилася такою балакучою, що підтримувати розмову було зовсім не важко. «Наступного разу,— сказала вона Серені після обіду,— познайомишся із сестрами Джеймса, їхніми чоловіками і малечю. Ми просто не хотіли лякати тебе всім цим натовпом у перший же приїзд».

Наступного разу. Перший приїзд. Це прозвучало обнадійливо.

Але зараз Серена навіть не могла змусити себе порадіти цьому успіху. Її так накрило полегшенням, що тепер вона почувалася, мов викручена губка для посуду.

Познайомилися вони з Джеймсом на початку навчального року. Джеймс був такий вродливий, що вона аж здивувалася, коли він запросив її на каву після занять. Високий і стрункий, з копицею каштанового волосся і коротко підстриженою борідкою. (Натомість Серена була повненькою, а її зібране у хвостик волосся мало майже такий самий бежевий відтінок, як її шкіра.) На семінарах він сидів,

недбало відкинувшись на спинку стільця, не записуючи і ніби не слухаючи, але потім раптово кидав якусь на диво влучну репліку. Вона боялася, що здаватиметься дурною порівняно з ним, але спілкуватися з ним сам-на-сам виявилось легко. Вони разом ходили на різні фільми і в недорогі ресторани, а її батьки, які жили в місті, уже кілька разів запрошували їх на обід і сказали, що їм цей хлопець дуже сподобався.

Вокзал у Філадельфії був помпезніший, ніж у Балтиморі. Величезний, з неймовірно високою кесонною стелею і люстрами, що скидалися на перевернуті догори дригом хмарочоси. Навіть пасажери мали вишуканіший вигляд, ніж у Балтиморі. Серена побачила жінку, за якою носій котив візок із валізою в тон її одягу. Доки Серена милувалася валізою (темно-коричневою, з блискучої шкіри, з латунною фурнітурою), зауважила молодика в костюмі, що зупинився, щоб пропустити візок.

— О,— промовила вона.

— Гм? — відірвався від телефона Джеймс.

— Гадаю, то може бути мій кузен,— тихо промовила вона.

— Де?

— Отой чоловік у костюмі.

— Ти думаєш, що це твій кузен?

— Я не певна.

Вони роздивилися чоловіка. Він здався їм старшим за них, але не набагато. (Може, це через костюм.) У нього було таке саме світле волосся, як у Серени, і губи теж бантиком, але її очі були типового для Гарреттів блакитного кольору, натомість його — майже прозорого сірого, це було помітно навіть за кілька ярдів. Він далі стояв на місці і дивився на табло, хоча візок уже проїхав.

— Можливо, це мій кузен Ніколас,— сказала Серена.

— Може, він просто схожий на Ніколаса,— відповів Джеймс.— Мені здається, якби це дійсно був він, ти була б певна.

— Ну, ми давно не бачилися,— промовила Серена.— Це син маминого брата Девіда, вони живуть тут у Філадельфії.

— То піди і запитай у нього, чому б ні?

— Але якщо я помилилася, то буду як дурна,— заперечила Серена.

Джеймс недовіжливо примружився.

— Ой, ну все одно вже пізно,— сказала вона, бо хоч би хто це був, він явно дізнався те, що хотів. Тоді розвернувся, щоб рушати на інший бік вокзалу, підтягуючи лямку дорожньої сумки вище на плече, а Серена продовжила дивитися на табло.

— А яка колія зазвичай? — запитала вона.— Може, варто спробувати щастя і спуститися до неї?

— Потяг не рушає тієї самої миті, коли його оголосять. Спочатку треба буде стати в чергу біля сходів і зачекати там.

— Так, але я переживаю, що ми не знайдемо місць поряд.

Він примружився й обдарував її усмішкою, що так їй подобалася.

— Гаразд, щось я себе накрутила,— сказала вона.

— Менше з тим,— промовив він, змінюючи тему.— Навіть якщо минуло багато часу, думаю, свого кузена ти би впізнала.

— А ти би впізнав будь-кого зі своїх кузенів ось так зненацька? — запитала вона.

— Так,— відповів Джеймс.

— Справді?

— Ну звісно!

Але вона вже бачила, що йому це не цікаво. Він кинув погляд на буфет біля протилежної стіни.

— Я б не відмовився від содової,— сказав він.

— Можна в поїзді купити,— відповіла вона.

— Тобі щось узяти?

— Я почекаю, доки ми сядемо в поїзд.

Але він не зрозумів її. Сказав:

— Займеш мені місце в черзі, якщо колію оголосять, доки мене не буде, добре?

І пішов собі, без зайвих думок.

Це вперше вони кудись їхали разом, навіть на один день. Серена була трохи розчарована тим, що він не поділяє її хвилювання.

Лишившись на самоті, вона одразу ж дістала з наплічника косметичку і подивилася у дзеркальце, чи не застрягло щось у зубах. На десерт був такий якийсь фруктовий крамбл, посипаний горіховими крихтами, і вона досі відчувала ті крихти в роті. Зазвичай у такому разі вона б перепросила і вийшла до вбиральні одразу після обіду, але тут не впильнувала за часом. «Ой-ой! — вигукнула Дора,— вам же на поїзд!» — і вони всі побігли до автівки, щоб їхати на вокзал. Батько був за кермом, Джеймс сів поруч із ним, щоб Дора і Серена, за висловом Дори, «могли побалакати про своє, дівчаче». Це тоді вона заговорила про знайомство із сестрами Джеймса:

— Скажи мені,— поцікавилася вона,— а скільки братів чи сестер у тебе, сонечко?

— Лише один брат,— відповіла Серена.— Але він був уже майже дорослий, коли я народилася. Мені завжди хотілося мати сестер.— Потім вона спаленіла, бо це могло прозвучати так, ніби вона вже напланувала, що вийде за Джеймса заміж.

Дора лагідно усміхнулася до неї і простягнула руку, щоб погладити її по долоні.

Однак Серена сказала це без підтексту. Зростаючи у невеликій родині, вона заздрила своїм шкільним подругам, які мали купу галасливої рідні, що боролася за місце під сонцем і батьківську увагу. У деяких були зведені брати і сестри, і навіть мачухи і вітчими, яких вони могли приймати у свою родину чи виключати з неї, якщо стосунки не склалися, мов багатії, що перебирають

цілком нормальною їжею, доки бідні були б раді і недоїдкам.

«Ну нічого,— втішала вона себе,— от буде у тебе своя родина!»

Поїзд на Балтимор запізнався на п'ять хвилин, якщо вірити розкладу. Що насправді означало, що на п'ятнадцять. І колію досі не оголосили. Серена обернулася, щоб пошукати Джеймса. Он де він був, слава богу, йшов до неї зі стаканчиком у руці. А поруч із ним, трохи позаду, йшов чоловік, якого вона сприйняла за свого кузена Ніколаса. Серена кліпнула очима.

— Дивися, кого я зустрів! — сказав Джеймс, коли вони наблизились.

— Серена? — запитав чоловік.

— Ніколас?

— Ну привіт! — сказав він і почав простягати руку для вітання, а тоді передумав і натомість зробив крок, щоб незграбно напівобійняти її. Від нього пахло свіжонапрасованою бавовною.

— Що ти тут робиш? — запитала вона.

— Чекаю на поїзд до Нью-Йорка.

— А-а-а.

— Маю там зустріч завтра зранку.

— А, зрозуміло,— відказала вона. Певно, робоча зустріч. Серена гадки не мала, чим він заробляє на життя.— Як там твої?

— Нормально. Ну, борються потрошку, звісно. Татові, може, знадобиться операція із заміни кульшового суглоба.

— От халепа,— відповіла вона.

— Ось як було,— розповів Джеймс Серені, переминаючись з п'ятки на носок.— Я побачив його біля газетного кіоску, тож зупинився за кілька футів від нього і дуже тихо покликав: «Ніколасе?» — Джеймс був явно задоволений собою.

— Спочатку я подумав, що мені здалося,— сказав Ніколас.— Я глянув убік скоса, не повертаючи голови.

— Людина краще чує своє власне ім'я,— пояснив Джеймс.— Ти, б, певно, не почув, якби я сказав, наприклад, «Річарде».

— У моєї мами теж проблема з кульшовим суглобом,— розповіла Серена Ніколасу.— Може, це спадкове.

— Твоя мама... Еліс?

— Ні, Лілі.

— А, точно. Вибач. Але це ж поруч із тобою я сидів на похороні діда Гарретта, якщо не плутаю?

— Ні, поруч із Кендл.

— У мене є кузина на ім'я Кендл?

— Ну ви даєте! — вигукнув Джеймс, не вірячи своїм вухам.

— Насправді її звать Кендалл,— продовжила Серена, не звертаючи на нього уваги.— Просто вона сама неправильно вимовляла своє ім'я, коли вчилася говорити, от і причепилося.

— Але ти там теж була, так? — запитав Ніколас.

— На похороні? А, так.

Була, але їй тоді було дванадцять років. А йому скільки? Щось близько п'ятнадцяти, і тоді здавалося, що він уже страшенно дорослий. Вона не насмілилася перекинутися з ним жодним словом. Роздивлялася його здалеку, доки всі вони стояли потім під похоронним бюро: замислений вираз обличчя і світло-сірі очі. Цей колір він успадкував від матері, Грети, відстороненої кульгавої жінки, що говорила з іноземним акцентом, чи принаймні не з балтиморським. Серені ті очі дуже запам'яталися.

— Ми мали йти з усіма на поминальний обід,— розповідав Ніколас,— але тато мусив поспішати на шкільну виставу.

— До речі, щодо поспішати...— перебив Джеймс і показав великим пальцем на табло над ними.— Нам на п'яту колію.

— Ой, точно, нам час іти,— сказала Серена Ніколасу.— Я така рада, що ми тебе зустріли!

— Теж радий був тебе бачити,— відповів він, усміхнувся їй, а тоді підняв долоню, помахав Джеймсу і розвернувся, щоб іти.

— Перекажуй вітання своїй родині, чуєш? — гукнула вона.

— Добре,— гукнув він.

Серена і Джеймс якось мить дивилися йому вслід, хоча черга до п'ятої колії уже шикувалася.

— Мушу сказати,— нарешті промовив Джеймс,— ви, народ, прямо втілення прислів'я: «Очі не бачать — серце не болить».

Виявилося, що їхній поїзд зовсім не повний. Вони легко знайшли два місця поряд — Серена біля вікна, Джеймс біля проходу. Джеймс опустив столик і поставив туди свій стаканчик.

— А тепер будеш содову? — запитав він.— Думаю, вагон-ресторан уже відчинений.

— Ні, все гаразд.

Вона дивилася, як інші пасажери йдуть до своїх місць: жінка підганяла двох малюків, що плентались поперед неї, інша жінка безуспішно намагалася запхати свою валізу на горішню полицю, аж доки Джеймс підвівся і допоміг їй.

— Він ніби схожий на тебе,— сказав він, сідаючи,— але я ніколи не вирізняв би його з натовпу.

— Прошу? А, ти про Ніколаса.

— Просто в тебе безліч кузенів, у цьому річ?

— Ні, лише, ем... п'ять,— відповіла Серена, подумки порухавши.— Усі по лінії Гарреттів. Мій тато був єдиною дитиною в родині.

— У мене одинадцять.

— Ну, пощастило тобі,— сказала вона дразнячись.

— Однак я впізнав би будь-кого з них, якби випадково побачив на вокзалі.

— Так, але ми просто так далеко одне від одного живемо,— відповіла вона.— Дядько Девід тут у Філадельфії, тітка Еліс в окрузі

Балтимор...

— Ой, в окрузі — це ж так далеко! — сказав Джеймс і штурхнув її під ребра.

— Я про те, що ми зазвичай бачимось лише на весіллях і похоронах,— відповіла вона. Після паузи додала: — І то не на всіх. Але я не знаю, чому так повелось.

— Може, у вашій родині є якась давня страшна таємниця? — припустив Джеймс.

— Ага.

— Може, твій дядько республіканець. Чи твоя тітка ходить у секту.

— Ой, припини,— засміялася Серена.

Їй подобалося сидіти біля нього отак: піднявши підлокітник, щоб їхні тіла торкалися. Вони зустрічалися уже вісім місяців, але він досі здавався їй благословенно новим, вона ще не сприймала його як належне.

Поїзд сіпнувся, й останні пасажири кинулися розсідатися по своїх місцях.

— Добрий день,— сказав провідник у гучномовець.— Це поїзд номер...

Серена дістала з рюкзака квиток. Темний перон за вікном поплив, а тоді вони виїхали на денне світло, набрали швидкість, лишаючи позаду бетонні паркани, густо обписані яскравими графіті, що немов кричали.

— То як тобі мої родичі? — запитав Джеймс.

— Вони мені дуже сподобалися! Справді.— Вона зробила паузу.— Як думаєш, а я їм сподобалася? — врешті додала вона.

— Звісно! Хіба могло бути інакше?

Ця відповідь їй не задовольнила. За мить вона додала:

— А чим я їм сподобалася?

— Га?

— Тобто вони тобі щось про мене казали?

— У них не було можливості. Але ж бачу по них.

Вона знову дозволила запасти мовчанці.

— Ви двоє сіли у Філадельфії? — запитав провідник, нависаючи над ними.

— Так, сер,— відповів Джеймс. Він узяв квиток Серени і передав його разом зі своїм.

— Моя мама з ніг збилася, готуючи той обід,— сказав він, коли провідник пішов.— Та курка — її фірмова страва. Вона її подає лише особливим гостям.

— Ну, це була смакота,— сказала Серена.

— А тато спитав, коли ми в машині їхали, як я думаю, чи у нас усе серйозно.

— Чи серйозно... А, ясно.

— Я відповів: «Ну, поживемо — побачимо!» — Він знову штурхнув її під ребра і хитро глянув скося.

За десертом його мати дістала сімейний альбом і показала Серені дитячі фотографії Джеймса (він був милим малюком). Джеймс вибачливо кривився і підморгував Серені, але за якийсь час уже й сам нависав над альбомом, прислухаючись до всього, що про нього розповідають.

— Він їв лише продукти білого кольору аж до підліткового віку,— сказала матір.

— Ти перебільшуєш,— заперечив Джеймс.

— Дивно, що він не захворів на цингу.

— Зараз у нього цілком здоровий вигляд,— зауважила Серена.

І вони з Дорою одночасно глянули на нього й усміхнулися.

Потяг мчав через пущу, порослу цупкими жовтими бур'янами, у яких лежали іржаві кухонні раковини, тракторні покришки і сині поліетиленові пакети, нескінченні сині поліетиленові пакети.

— Якби ти був іноземцем,— сказала Серена Джеймсу,— якби щойно прибув до цієї країни і сів на поїзд на південь, ти б сказав: «І це Америка? Це земля обітована?»

— Хто б казав,— заперечив Джеймс.— Не те щоб Балтимор був таким уже райським куточком.

— Ні, я просто... Я мала на увазі все, що біля залізниці,— відповіла Серена.— Північно-східний коридор.

— А-а-а.

— Не знала, що це змагання, чиї краї кращі,— додала вона жартівливим тоном.

— Знаю я вас, балтиморців,— продовжував Джеймс.— Ділите людей за тим, яку школу вони закінчили. І потім одружуєтеся з кимось зі своєї школи.

Серена демонстративно подивилася на всі боки.

— Бачиш когось із моєї школи, хто сидить тут поруч зі мною? — запитала вона.

— Зараз ні,— визнав він.— От і добре!

Вона з цікавістю чекала, що він скаже далі, але він не став розвивати тему, тож якийсь час їхали мовчки. Позаду них якась жінка тихим улесливим голосом розмовляла по телефону: «То як ти там насправді? — почула її голос Серена, а тоді після паузи: — Ну ж бо, люба, ну ж бо, моя хороша, розкажи мені, що трапилось. Я ж по голосу чую, що щось не так».

— Поглянь на бідолашного Ніколаса,— сказав Джеймс зненацька.— Його батько переїздить із Балтимору, і решта родини перстає з ними розмовляти.

— Це не ми! — заперечила Серена.— Це все вони. Власне, це все дядько Девід. Мама каже, що не розуміє, що трапилось. У дитинстві він був таким товариським. Тітка Еліс завжди нудила світом, але дядько Девід був одним із тих життєрадісних дітей, що випромінюють радість і веселощі. А тепер поглянь: він навіть із

похорону свого батька втік раніше.

Похорон діда, як назвав це Ніколас: «Похорон діда Гарретта». Але ж дідусик ніколи не був «дідом»! Як міг Ніколас цього не знати?

— А також твоя тітка,— продовжував Джеймс.— Вона переїздить зовсім близько, лише до округу Балтимор, але о ні. О ні! Більше ніколи з нею не розмовлятимемо.

— Не вигадуй: ми з нею увесь час розмовляємо,— заперчила Серена, перебільшивши зовсім трохи.

Вона і сама не знала, чому їй так хочеться захищатися. Певно, це через стрес. Через те, що вона перехвилювалася від зустрічі з його батьками.

Коли вперше зайшла мова про цю подорож, ідея була в тому, щоб поїхати на вихідні. Джеймс розповідав, де дістати найкращі філадельфійські чізстейки, і запитував, чи хоче вона відвідати художній музей.

— Кімната Жаків тобі точно сподобається,— сказав він.

— Кімната Жаків?

— Це рідні так називають мою спальню.

— А-а-а. Ха-ха.

Усі стіни в постерах «Іглз»{1}. Крихти від сендвічів під ліжком ще з 1998 року.

— Але... не лишатися ж там, еге ж? — запитала вона.

— Лишатися?

— Тобто... я ж не ночуватиму у Кімнаті Жаків?

— Та жартую,— сказав він.— Принаймні щодо крихт. Думаю, мама пропилювала там, коли я поїхав на навчання.

— Але я ж зупинюся в гостьовій кімнаті? — сказала вона запитальним тоном.

— Ти хочеш ночувати у гостьовій кімнаті?

— Ну, так.

— Не зі мною у моїй спальні?

— Не при твоїх батьках,— відповіла вона.

— Не при...— Він замовк на мить.— Слухай,— сказав він,— я тобі гарантую: вони припускають, що ми спимо разом. Думаєш, вони б зчинили через це галас?

— Мені байдуже, припускають вони чи ні. Я просто не хочу так відверто на це вказувати під час перших же відвідин.

Джеймс якось мить дивився на неї.

— У них же є гостьова кімната, чи не так? — запитала Серена.

— Ну, так.

— То в чому проблема?

— Просто це здається дещо... штучним — побажати тобі добраніч у передпокої нагорі і розійтися по різних спальнях,— сказав він.

— Ну, мені прикро,— відповіла Серена холодно.

— Плюс я скучатиму за тобою! І мама і тато будуть у шоці. «Та що ж це коїться,— скажуть вони,— ці діти не чули про існування сексу чи що?»

— Тихше ти,— сказала Серена, бо вони сиділи в бібліотеці, де їхню розмову міг почути будь-хто. Вона роззирнулася довкола, а тоді потягнулася до нього через стіл.— Раз так, поїдемо в неділю,— додала вона тихо.

— Чому в неділю?

— Скажемо, що у нас купа справ у суботу, тож ми можемо приїхати у неділю, а оскільки у мене заняття зранку в понеділок, то приїдемо лише на день.

— О боже, Серено. Ти кажеш, що ми поїдемо у таку далечінь лише заради кількох годин? І все, щоб удати, що не така ми вже й пара?

Але врешті-решт вони саме це і зробили. Серена домоглася свого.

Вона знала, що розчарувала його. Він, мабуть, вважав її лицеміркою. Однак вона все одно відчувала, що вчинила правильно. Тепер вони вже наближалися до Вілмінгтона. Поодинокі занедбані будиночки поступалися місцем чистим офісним будівлям. Провідник пройшовся салоном, збираючи корінці від квитків зі щілин над деякими сидіннями.

— От хоч би й те, що твоя матір сказала про мого швагра,— раптом сказав Джеймс.

— Що? Ти про що?

— Ще коли я вперше прийшов до вас на обід, пам'ятаєш? Я сказав твоїй матері, що одного з моїх швагрів звуть Джейкоб Розенбаум, але всі називають його «Джей». І вона відповіла: «Розенбаум? Він, певно, з Пайксвілла. Це саме там більшість євреїв мешкають».

— Ну, мама трохи відстала від часу,— сказала Серена.

Джеймс глянув на неї.

— Що? — запитала вона.— Хочеш сказати, що вона антисемітка?

— Хочу сказати, що балтиморці схильні ділити людей на «нас» і «них», от і все.

— Ти досі продовжуєш про Балтимор?

— Просто подумав. Менше з тим,— відповів він.

— Родичі твого швагра можуть дійсно мешкати у Пайксвіллі,— сказала Серена.— Але також може бути, що вони живуть у Сідаркрофті у сусідстві з моїми батьками. Не те щоб наші райони були якось суворо розмежовані або що.

— Та звісно, я це знаю,— швидко сказав Джеймс.— Я лише хотів сказати, що балтиморці полюбують... категоризувати.

— Як і всі люди,— відповіла Серена.

— Ну гаразд...

— А як щодо того, що твоя мама сказала, коли ми вже вирушали?

— Га?

— «Треба вам наступного разу приїхати на вихідні,— сказала вона.— Приїздіть на Великдень! Ми всі збираємось разом. Побачиш, що таке велика родина».

Серена сказала це тоном балакучої задержуватолі домогосподарки, хоча насправді голос Дори звучав геть не так. І Джеймс зауважив це. Він зиркнув на неї:

— І що тут такого? — запитав він.

— Просто це прозвучало трохи осудливо, от і все,— відповіла Серена.— Ніби «бідолашка Серена. От у нас справжня родина. А у тебе нещасна маленька вдавана родина».

— Вона не сказала «справжня родина». Ти сама говориш, що вона сказала «велика родина».

Серена не стала сперечатися, але кутики її вуст опустилися.

«У нас привітна родина з широкими поглядами, а в тебе нещасна родина з вузькими поглядами» — ось що мала на увазі Дора, хоча Серена не збиралася сперечатися із Джеймсом щодо цього.

Проблема з широкими поглядами була в тому, що відчувалося щось вузьколобе у ставленні родин, які їх сповідували, до тих, хто їх не сповідував.

Тепер поїзд сповільнювався.

— Вілмінгтон,— пролунало з гучномовця.— Спускайтеся обережно, леді і джентльмени. Не забувайте свої...

...

Далі — у повній книжці «Плетений колосок».

nashaknyga.com.ua